

Висновки. Зважаючи на надзвичайну епідемічну ситуацію з COVID-19 вважаємо за необхідне включення теми COVID-19 у навчальні плани всіх спеціальностей, при цьому більше уваги приділяти профілактичним та протиепідемічним заходам, що дозволить знизити захворюваність як серед медичних працівників, так і загалом серед населення.

Література

1. Наказ МОЗ України від 07.12.2020 № 2820 «Про затвердження Порядку залучення лікарів-інтернів до виконання заходів, пов'язаних із протидією поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0271-21#Text>

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ, ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Попова Л. Д., Наконечна О. А., Стеценко С. О., Васильєва І. М.

Харківський національний медичний університет

Вступ. Ще рік тому, на попередніх конференціях при обговоренні питання стосовно студентоцентрованого навчання ми дискутували необхідність оптимального поєднання як очної, так дистанційної форм навчання [1]. Проте виклики сьогодення змусили освіту не тільки України, але й всього світу терміново і повністю перейти на дистанційне навчання [2]. Минулий рік надав можливість швидко накопити досвід стосовно впровадження дистанційного навчального процесу, виявити як переваги, так і недоліки цього виду навчання, визначитися з напрямками його удосконалення.

Основна частина. Метою нашої роботи був аналіз переваг, недоліків та шляхів удосконалення навчання онлайн з урахуванням думки студентів стосовно цих питань. До дослідження було залучено 150 вітчизняних та 100 іноземних студентів другого курсу Харківського національного медичного університету. Студентам було запропоновано висловити свою думку стосовно переваг і недоліків дистанційного навчання та шляхів його удосконалення.

До переваг дистанційної форми навчання, за думкою як іноземних, так і вітчизняних студентів, належать: запобігання поширенню інфекцій (зокрема COVID); можливість хворим студентам відвідувати занят-

тя; зменшення грошових витрат на навчання (не витрачають гроші на проїзд); збільшення часу для підготовки студентів до практичних занять (не витрачають час на дорогу до навчального закладу). Крім того, іноземні студенти зазначали, що дистанційне навчання сприяє отриманню навичок роботи з комп'ютерною технікою та оволодінню комп'ютерними технологіями.

Серед недоліків дистанційного навчання студенти, перш за все, відзначають: технічні проблеми (перевантаження інтернету, його низька якість та низька пропускну спроможність, недосконалість платформ, що використовувались для проведення дистанційного навчання); неможливість ефективного засвоєння практичних навичок; проблеми з реальною оцінкою знань; неможливість ефективного контролю за дисципліною; відсутність живого спілкування. До інших недоліків, на думку вітчизняних студентів, належать малорухливий спосіб життя та втомлюваність очей; на думку іноземних студентів – відсутність у багатьох студентів належного обладнання для ефективної роботи online, особливо одночасно на двох платформах; різниця у часі. Подібні проблеми з дистанційним навчанням характерні і для інших медичних вищих навчальних закладів України [2, 4].

На думку студентів, удосконалення дистанційного навчання може бути досягнуто шляхом покращення технічного супроводу, забезпечення надання практичних навичок, удосконалення проведення сесій для тестового контролю знань, удосконаленн навчально-методичного забезпечення, розміщення матеріалів всіх дисциплін для даного курсу на одній веб-сторінці. Студенти також відзначають необхідність більшої взаємодії викладачів зі студентами і більш швидкого реагування викладачів на запити студентів. В інших роботах, присвячених дослідженню думки студентів щодо освітнього процесу при впровадженні дистанційного навчання, також йдеться про покращення доступності навчально-методичних матеріалів, збільшення контакту між викладачем і студентами шляхом залучення інтерактивних платформ [3].

Загалом, як іноземні, так і вітчизняні студенти вважають неприйнятним використання у вищих медичних навчальних закладах виключно дистанційної форми освітнього процесу у звичайних умовах. Оптимальним, на їх розсуд, є поєднання online навчання з навчальним процесом в аудиторіях: проведення лекцій online, а практичних занять – очно. Ця точка зору співпадає з думкою студентів в інших медичних вищих навчальних закладах. Зокрема, студенти другого курсу Дніпропетровської

медичної академії (м. Дніпро) також вважають, що дистанційна форма навчання може бути лише доповненням до очної частини, а не використовуватися як тривала самостійна одиниця освітнього процесу [4].

Висновки. Таким чином, проблеми навчання в умовах дистанційної форми освітнього процесу можна розділити на дві групи: проблеми, пов'язані з недосконалістю технічного супроводу дистанційного навчання, та проблеми, що потребують удосконалення ефективності надання матеріалу та системи контролю знань. Вони можуть бути вирішені шляхом ефективної роботи та взаємодії кафедральних колективів і підрозділів технічного забезпечення дистанційного навчання.

Література

1. Попова Л.Д., Наконечна О. А. Особливості організації та проведення студентоцентрованого навчання на кафедрі біологічної хімії / Л.Д. Попова, О.А. Наконечна // Матеріали LIII навчально-методичної конференції ХНМУ «Студентоцентрований навчальний процес, як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти». 29 січня 2020р. – Харків:ХНМУ, 2020. – С. 164-166.

2. Гетманюк І.Б. Переваги і недоліки дистанційного навчання в цілому та при вивченні дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія»/ І.Б. Гетманюк, С.Б. Крамар, З.М. Небесна, О.Я. Шутурма // Медична освіта. – 2021. – №4. – С. 16–19. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.4.11508>

3. Теренда Н.О., Terenda O. A., Horishnyi, M. I., & Panchyshyn, N. Y. (2021). Особливості дистанційного навчання студентів в умовах пандемії COVID-19 (за результатами анкетування) / Н.О. Теренда, О.А.Теренда, М.І. Горішний, Н.Я. Панчишин // Медична освіта. – 2021ю – №4. – С. 57–60. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.4.11661>

4. Височина І.Л. Vysochyna, I. L. ., Avramenko, I. V., & Bashkirova, N. S. (2021). Дистанційне навчання на кафедрі сімейної медицини ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» очима студентів-медиків другого курсу (аналіз результатів анонімного анкетування) / І.Л. Височина, І.В. Авраменко, Н.С. Башкірова // Медична освіта. – 2021. – №4. – С. 5–9. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.4.11649>